

## PRESUMPCIÓ DE CULPABILITAT: LES IDENTIFICACIONS PER PERFIL ÈTNIC

La identificació per perfil ètnic és una pràctica policial que consisteix a seleccionar persones en llocs públics per requerir-li el document d'identitat pels seus trets físics o la seva ètnia, independentment dels fets que s'hagin produït i sota la justificació de la seguretat pública. Aquesta és una pràctica habitual i normalitzada que comporta una greu discriminació i vulneració de drets.

La Llei Orgànica 4/2015, de protecció de la Seguretat Ciutadana, regula en el seu article 16 el requeriment de la identificació per part dels cossos i forces de seguretat quan existeixin indicis d'haver participat en una infracció o per prevenir la comissió d'un delictes, afegint que s'hauran de respectar els principis de proporcionalitat, igualtat i no discriminació. Malgrat això, no estipula explícitament que no es podran realitzar identificacions motivades pel perfil ètnic de les persones.

Un dels agreujants que va crear la impunitat d'aquestes identificacions va ser la sentència del Tribunal Constitucional de 13/2001, de 29 de gener. En aquesta es va considerar que utilitzar "el criteri racial" per realitzar controls de documentació és legal, ja que segons el seu parer hi ha més probabilitat que persones d'origen ètnic diferent siguin estrangeres i que puguin no disposar de permís de residència.

La dèbil argumentació d'aquesta sentència va ser refutada pel Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides, que el 27 de juliol de 2009 va emetre una comunicació (núm. 1493/2006) en la qual declarava que el cas plantejat al Tribunal Constitucional era un acte discriminatori injustificat, ja que no pot existir un control d'identitat únicament fonamentat en les característiques racials de la persona. Així mateix, el Comitè va afegir que les autoritats espanyoles hauran de prendre totes les mesures necessàries per evitar aquestes discriminacions.

Altres organismes, tant estatals com internacionals, també han recomanat a l'Estat espanyol aturar les identificacions per perfil ètnic i prohibir-les expressament. Actualment hi ha un cas que està en debat al Tribunal Europeu de Drets Humans i on l'Estat espanyol segueix defensant la legalitat de la pràctica.

La gravetat d'aquestes actuacions policials resideix tant en l'afectació interna sobre la persona que les pateix –que pot arribar a normalitzar el control sobre el seu col·lectiu–, com en una visió externa que crea falses relacions en la societat com ara la vinculació de la diversitat ètnica i/o cultural amb l'estrangeria o l'associació de determinats col·lectius amb la inseguretat (com és el cas de la comunitat gitana, una de les afectades per aquestes actuacions).

És per això, que diferents entitats antiracistes i de protecció dels Drets Humans fa anys que denuncien aquesta situació i estan posant en marxa diferents campanyes, com per exemple "**Pareu de parar-me**", on s'analitza aquest fenomen, se li dóna visibilitat i es proposen pautes per eliminar-lo.

En conclusió, les identificacions per perfil ètnic són una greu afectació a la dignitat de la persona, que es veu controlada i perseguida pels seus trets físics creant-li una vulnerabilitat injustificada. Així també, fomenta el racisme i la xenofòbia, doncs aquests controls policials públics només a determinades persones pel seu diferent color de pell, origen o ètnia genera una presumpció de culpabilitat d'aquests col·lectius, negant així que vivim en una societat plural i diversa.

Aquesta pràctica institucional i discriminatòria ha de ser erradicada.